

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. maja 1880.

Obseg: Opomin gospodarjem, da hitijo sadno drevje otrebiti gosenic. — Ali zadostuje dandanes kmetovalcu, da le po stari navadi kmetuje? (Dal.) — Spomini iz potovanja po velikih posestih pruske, česke in šlezke dežele. (Dal.) — Gospodarske novice. — Zapisnik o 16. občnem zboru Matice slovenske 14. aprila. (Konec.) — Kaj so narodnjaki za Ljubljano storili, ko so v mestnem zboru gospodovali. — Govor poslanca gosp. Kluna v zbornici poslancev 23. aprila za slovenske srednje šole. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Opomin gospodarjem,****naj hitijo sadno drevje otrebiti gosenic.**

Misliti se je smelo, da je letošnja huda zima popolnem pokončala sadnemu drevju škodljivi mrčes. Al ni tako. Z milimi pomladanskimi cveticami in obilim cvetjem sadnih dreves prikazalo se je tudi obilo vrptom škodljivih gosenic.

Postavo imamo v vsaki deželi, postavo jako potrebno in dobro, po kateri imajo spomladi gospodarji gosenice pokončavati, in da se to zgodi, imajo župani nadzorovati posestnike vrtov, župane pa tudi politične gospóske.

Al kakor druge postave, ki jih imajo izvrševati državne gospóske, mnogokrat ostanejo mrtve na papirji in se dejansko ne izvršujejo, tako se godi tudi s postavo o pokončevanju gosenic in broščev.

Kaj nam bode policija zmerom za petami? — slišimo mrmrati marsikaterega zanikrnega sadjerejca — vsaj vé vsak gospodar sam, kaj ima storiti. — Temu ugovoru odgovarjamo to-le: res je treba, da vsak gospodar vé, kaj ima storiti, ali pa vidimo, da vedó, kaj da imajo storiti in da to tudi storijo, če pogledamo sadna drevesa v mnogih vrtilih?

Policija, katera kaznuje zanikerne gospodarje, je postavno le zato potrebna, da se škoda odvrča od vrtov, ki imajo tacega sosedu, ki se za pokončevanje gosenic še ne zmeni ne.

Zato naj so te vrstice opomin vsem gospodarjem, ki se hočejo obvarovati lastne škode po gosenicah, pa tudi odvrniti škodo od svojih sosedov!

**Ali zadostuje dandanes kmetovalcu,
da le po stari navadi kmetuje?**

Spisal prof. Fr. Povše.

(Dalje.)

Idimo dalje! Kakošni so naši travniki in pašniki? Koliko tisoč in tisoč oralov travnikov je, kateri niso še nikdar dobili le najmanjše podpore. Preraščeni so z mahom, kateri zadušuje razvitek žlahnih trav, polni kislih trav, ker v njih zastaja voda, katera bi se v marsikaterem položaji lahko brez velikih stroškov iz zemlje

odpeljala. Koliko bi ondi potem rastlo več žlahne trave, s katero bi se pomnožiti zamoglo število živine, s tem zopet blagostanje kmetovalcev za tisoče, celó milijone!

Ker sl. ministerstvo kmetijstva prav sedaj tudi našo kmetijsko družbo vabi, da se izrazi o sredstvih, katera bi izdatno pomnožila govedorejo na Kranjskem in ker naše „Novice“ vabijo gospodarje, da izrazijo svoje mnenje, hočem tudi o tem obširniše govoriti in vse pojasniti sè statističnimi številkami, ker le tako gradivo podaja zanesljiv temelj za izračunanje ali prevdarjanje dobičkov ali pomnožitve kakega vira. In kedo more tajiti, da v izboljšanju senožetev, travnikov in pašnikov ima Kranjska še velikansko mnogo sena pridobiti, ter s tem pomnožiti more tudi število goveje živine.

Koliko bi se ne dalo popraviti, če bi slehern gospodar sleherni leto zgodaj spomladi z brano, najbolje s travnišno brano prevlekel travnike, ali jih vsaj z železnimi grabljami pregrabil! Koliko sto, tisoč in tisoč voz mahú bi posebno v začetku izboljšavanja nagrahili, ki zatira razvitek drugih žlahnih trav na senožetih. Jaz sem letos 4 vozove mahu nagrahbil na neki ne veliki senožeti, katero sem v prvo prevzel v oskrbništvu. Ta mah ne zadušuje le drugih trav; on je tudi pravo gnjezdo raznih škodljivih mrčesov; on je, ki ovira zraku prosti vhod v zemljo. Kako da se oživi žlahna trava po izgrabljenem mahu, je tako očitno, da je le treba tak travnik videti ter zagotovljen sem, da gospodar nikdar več ne bo opustil tega prepotrebne delu.

Ako hočemo več goved, katera se nam bodo tudi dobro splačevala sedaj, ko je vlada zaprla mejo ptujim govedom, rediti, privaditi se moramo tudi gnojenja travnikov. Oni potrebujejo, prav tako kakor druga zemljišča, podpore, ako hočemo od njih res povoljnih dohodkov dobivati. Kakor veljá pri poljedelstvu kot neovrgljivo načelo, da le oni gospodar še shajati more pri obdelovanji polja, ki njive umno in bogato gnoji, tako da mu obilni pridelki poplačajo velike njegove stroške, prav tako bomo tudi v pognojenih travnikih našli lepe zdatne pomoči povikšati dohodke. Pepel, pepeluška, posebno saje, pomešanica ali kómpost, katerega si lahko iz raznih odpadkov, blata, katero se nabira na dvoru, v bajerjih, cestah itd., iz tnalovine itd. vsak napravlja, gnojnica, katero bi morali skrbniše zbirati, stanjšana sekretnica bodo prav primerne gnojilne tvarine za travnike. Se ve da tudi umetni gnoji, posebno kalijeve soli, bi dokaj pomnožile rodovitnost travnikov, a potem bi morala sl. vlada to sol po zeló nizki ceni prodajati in za to skrbeti, da bi železnice, katere